

Naše společná přítomnost:

Globální výzvy pro kulturní a sociální ekologii

Pod tímto názvem zorganizovala Katedra teorie kultury, FF Univerzity Karlovy v Praze březnovou konferenci, na které se ke společnému dialogu nad otázkami, které se dotýkají podložených obav o osud dnešního člověka a jeho světa, sešli odborníci z celého spektra vědeckých disciplín.

Otázky, před kterými společnost stojí v souvislosti s proměnami životního prostředí, jsou početné. Velké množství je i úhlů pohledu, z nichž se na globální environmentální problémy dneška dívat. Zásadní však

a PhDr. Miloslava Lapky, CSc., který na katedře obor vyučuje. Hlavním předmětem zájmu byly sociální, kulturní, ekonomické a filosofické souvislosti environmentálních problémů dneška, se zřetelem k jejich vzájemné provázanosti. Snaha o transdisciplinární přístup se odrazila především ve výběru odborníků, kteří na konferenci vystoupili, ať už se jednalo o kulturní antropology, filosofy, ekonomy, sociology, sociální geografů či biology.

Konference byla strukturována do čtyř bloků: filosofický, ekonomický, případových studií a kombinovaný. Záběr celkem deseti prezentací přecházel od sociálního darwinismu, studia biodiverzity, sociálního metabolismu a filosofických aspektů urbanismu přes ekologickou ekonomii a její překážky až k bilancování vývoje českého environmentálního hnutí a mediálního obrazu klimatických změn v ČR.

Poselství, které chtěla konference předestřít a nabídnout ke kritické reflexi, můžeme shrnout do následujících čtyř bodů:

1. V ohnisku zájmů zůstává důsledně dnešek, tedy nikoliv nereflexivní pohledy do minulosti či spekulace o budoucnosti. Přítomnost, má-li být žita aktivně, nemůže být jen „strukturním provizoriem“, ale tím jediným, co skutečně máme a tedy tím, na čem záleží nejvíce.

2. Základním interpretačním paradigmatem není ani antropocentrický monolog (diktát člověka a jeho nadřazenost), ani biocentrický monolog (diktát Gaii či genů, jejichž důsledkem je neschopnost odpovídat za vlastní činy), nýbrž dialog člověka a prostředí. Skutečnost, že tento rozhovor mezi lidskou společností a prostorem, který přetváří, je zatím spíše nesmělý a nevyrovnaný, není důvodem pro jeho opuštění.

3. Přestože jsou výsledky úsilí o trans-, multi- a interdisciplinární výzkum prozatím nejednoznačné, komplexnost dnešních problémů vyžaduje přesahy od úzké specializace směrem k rozkrývání jednotlivých vrstev s vědomím jejich vzájemných souvislostí.

4. Lidská kultura je specifický způsob vztahování se člověka k jeho prostředí. Současné environmentální problémy mají kulturně podmíněné příčiny a vyžadují tedy i řešení vyrůstající z kulturního systému. Stále aktuální teze kulturní ekologie ukazuje kulturní změnu jako důsledek změny přírodního prostředí. Pro přítomnost z toho vyplývá, že kultura, která není schopna reagovat na změny přírodního prostředí (které často způsobuje sama), přestává plnit své funkce a hrozí jí zánik.

Po jednotlivých příspěvcích se odvíjely živé diskuse, do kterých se zapojili nejen lidé z akademické sféry, ale i posluchači z oblastí státní správy, neziskového sektoru, médií a veřejnosti. Konference se zúčastnili zástupci šesti českých a dvou zahraničních univerzit, AV ČR, MŽP ČR, AOPK ČR, CENIA, SFŽP, osmi neziskových organizací atd.

Během letošního a příštího roku budou vydána dvě monotematická čísla univerzitního časopisu *Acta Universitatis Carolinae* s názvem *Naše společná přítomnost I a II.*, která budou obsahovat příspěvky z konference, ale i články autorů, kteří se jí nezúčastnili. Publikace však nebude konečným vyvrcholením celé iniciativy. Je třeba zúročit úspěch konference a fakt, že se podařilo vybudovat aktivní platformu pro všechny, kteří mají co říci k problémům životního prostředí ve společenskovední perspektivě. V roce 2012 se bude konat 2. ročník – s novými tématy, ale stále touž otázkou nad uchopením složité sítě vztahů, které utvářejí naši společnou přítomnost.

Více informací:
<http://ecology.blogspot.com>,
<http://www.ecology.org>

Zdenka Sokolíčková

FILOSOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

NAŠE
SPOLEČNÁ
PŘÍTOMNOST

Příspěvky z této konference najdete v příštím čísle EKA. Pod názvem *Dlouhodobě udržitelný rozvoj, udržitelný ústup, nebo rozvrat? se nad tématem kulturních a společenských bariér dlouhodobě udržitelného rozvoje zamyslí Doc. RNDr. Pavel Nováček, CSc. z PFF Palackého Univerzity v Olomouci. A nejen o problematice ochrany přírody před námi samými bude pojednávat článek Zrcadlení biodiverzity a lidské společnosti doktoranda Ekologického institutu na univerzitě v Innsbrucku Jakuba Žárského.*

Zajímavou a aktuální konferenci zahájil PhDr. Miloslav Lapka, CSc., který vyučuje kulturní a sociální ekologii na Katedře kulturologie, FF UK v Praze

Foto: Martina Šimková

u každého pokusu vypořádat se s různými aspekty měnícího se vztahu člověka k přírodě zůstává míra jeho angažovanosti. Prostý akademický zájem o fenomény, které dramatickým způsobem ovlivňují náš život, je sice legitimní, avšak oproštěnost od aktuálnosti a reálného dopadu vědeckých aktivit mu ubírá na významu. Cílem konference *Naše společná přítomnost: Globální výzvy pro kulturní a sociální ekologii* bylo otevřít brány pomyslné slonovinové věže a přizvat odborníky k dialogu na aktuální téma člověka a životního prostředí.

Iniciativa, která vyrostla z potřeby oživit potenciál kulturní a sociální ekologie na pražské kulturologii, byla výsledkem práce doktoranda PhDr. Jana Vávry, Mgr. Zdenky Sokolíčkové, Ph.D.